

**Міністерство освіти і науки України
Білоцерківський національний аграрний університет
Словацький сільськогосподарський університет, м. Нітра
ДУ «Науково-методичний центр вищої та фахової передвищої освіти»
Білоцерківський технологічно-економічний коледж
Козелецький коледж ветеринарної медицини
Компаніївський коледж ветеринарної медицини
Золотоніський коледж ветеринарної медицини
Олександрійський коледж
Бобринецький коледж ім. В. Порика
Тулчинський коледж ветеринарної медицини
Маслівський аграрний коледж ім. П.Х. Гаркавого**

**Матеріали
міжнародної науково-практичної конференції**

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА:
ДОСЯГНЕННЯ, РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Інноваційні технології в агрономії, агрохімії та екології.
Землеустрій та кадастри в сучасних умовах:
проблеми та вирішення**

31 жовтня 2019 року

**Біла Церква
2019**

Редакційна колегія:

Даниленко А.С., академік НААН, д-р екон. наук, ректор університету, голова оргкомітету.

Варченко О.М., д-р екон. наук, професор, проректор з наукової та інноваційної діяльності, заступник голови оргкомітету.

Новак В.П., д-р біол. наук, професор, перший проректор.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук, професор, проректор з освітньої, виховної та міжнародної діяльності.

Іщенко Т.Д., канд. пед. наук, директор ДУ "НМЦ вищої та фахової передвищої освіти".

Ровни П., професор, Словацький сільськогосподарський університет, м. Нітра.

Хахула В.С., канд. с.-г. наук, доцент, декан агробіотехнологічного факультету.

Панченко Т.В., канд. с.-г. наук, доцент, координатор НТТМ агробіотехнологічного факультету.

Вовкотруб Н.В., канд. вет. наук, доцент, начальник редакційно-видавничого відділу, відповідальний секретар.

Качан Л.М., канд. с.-г. наук, доцент, завідувача відділу аспірантури та докторантури.

Царенко Т.М., канд. вет. наук, доцент, начальник відділу наукової та інноваційної діяльності.

Зубченко В.В., канд. екон. наук, начальник навчально-методичного відділу моніторингу якості освіти та виховної роботи.

Олешко О.Г., канд. с.-г. наук, доцент, координатор НТТМ університету.

«Аграрна освіта та наука: досягнення, роль, фактори росту». Інноваційні технології в агрономії, агрохімії та екології. Землеустрій та кадастри у сучасних умовах: проблеми та вирішення: матеріали міжнародної науково-практичної конференції, 31 жовтня 2019 року. Біла Церква, 2019. 71 с.

Ел. адреса: <http://science.btsau.edu.ua/>

За умови використання ризоторфіну частка конюшини лучної становила 56,8-56,9 % – в першому укосі та 92,3-93,8 % – в другому.

Відмічено, що внесення фосфорно-калійних добрив ($P_{60}K_{90}$) на фоні інокуляції сприяло зниженню частки конюшини лучної в першому укосі до 37,7-38,6 %, а в другому до 81,8-82,6 %.

В умовах 2016 року було проведено по одному укосі листостеблової маси конюшини лучної в підпокровних і безпокровних посівах.

Відмічено, що на контрольному варіанті частка конюшини лучної Спарта в агрофітоценозі становила 83,1 % – в підпокровних та 55,7 % – в безпокровних посівах. За аналогічних умов вирощування частка конюшини лучної сорту Анітра в агрофітоценозі за підпокровного способу сівби складала 81,4 %, а за безпокровного – 54,9 %.

На варіантах з передпосівною інокуляцією насіння бактеріальним препаратом частка конюшини лучної в агрофітоценозі, в залежності від сорту, становила 79,8-81,2 % – за підпокровного способу сівби, та 53,3-54,3 % – за безпокровного способу сівби.

Внесення $P_{60}K_{90}$ в передпосівну культивуацію та застосування ризоторфіну сприяли тому, що в підпокровних посівах частка конюшини лучної в урожаї складала 61,0-63,5 %, тоді як в безпокровних посівах – 35,9-36,8 %.

Частка конюшини лучної в агрофітоценозі при застосуванні $N_{60}P_{60}K_{90}$ та проведенні передпосівної інокуляції насіння бактеріальним препаратом становила 55,9-58,8 % – за підпокровного способу вирощування та 26,1-26,8 % – за безпокровного способу вирощування.

Таким чином, конюшина лучна, за сприятливих умов вирощування, є досить конкурентоспроможною культурою, яка після скошування швидко формує щільний травостій, що перешкоджає росту і розвитку бур'янів.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Сидорук Г.П. Ботанічний склад та урожайність бобово-злакового травостою залежно від удобрення. / Наукові доповіді НУБіП. 2013, 2 (38). URL: http://www.nbu.gov.ua/e-journals/Nd/2013_2/13sgp.pdf

2. Машак Я. І. Ботанічний склад деградованого травостою залежно від системи удобрення / Я. І. Машак, Ю. О. Кобиренко // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва. 2014. Вип. 86(1). С. 57-61.

3. Цимбал Я.С. Ботанічний склад та особливості формування травостоїв зеленого конвеєра залежно від удобрення. / Цимбал Я.С. // Збірник наукових праць ННЦ "Інститут землеробства НААН". 2014 Вип. 4. С. 131-138.

УДК: 635.652:631.847.211

ШКАТУЛА Ю.М., канд. с.-г. наук

Вінницький національний аграрний університет

ВПЛИВ ГЕРБІЦИДІВ ТА СТИМУЛЯТОРІВ РОСТУ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КВАСОЛІ

Кущовий сорт квасолі звичайної Славія характеризується стійкістю до посух та хвороб, здатний давати гарний врожай насіння. Для зменшення кількості бур'янів та підвищенні урожайності квасолі пропонується перед посівом насіння квасолі обробляти стимулятором росту Емістим в нормі витрати 0,25 мл/т. Після посіву квасолі вносити бакову суміш ґрунтових гербіцидів Стомп, 33 % к.е. в нормі витрати 2 л/га + Комманд, 48 % к.е., в нормі витрати 0,1 л/га, що дозволить зменшити рівень забур'яненості на 93 % і отримати урожайність насіння квасолі на рівні 2,03 т/га, а рівень рентабельності буде складати 249 %.

Ключові слова: квасоля, насіння, стимулятори росту, гербіциди, урожай.

Подолати існуючий дефіцит високоякісного білка для харчових і кормових потреб можливо лише за рахунок збільшення виробництва їх товарного насіння. При цьому розширення їх посівів дає змогу підвищити родючість ґрунтів і загальну культуру землеробства, зміцнити економіку і

підвищити рівень життя людей. Позитивні якості цих культур сприяють постійному росту посівних площ і валових зборів, поступаючись за цими показниками лише зерновим.

На сьогоднішній день зернобобовими засівають близько 200 млн га, а їх валовий збір перевищує 390 млн [6]. До цієї групи ми відносимо і квасоллю звичайну, яка за біологічними особливостями є типовою зернобобовою культурою.

Квасоля звичайна (*Phaseolus vulgaris* L.) – найцінніша із зернобобових продовольча культура. Розрізняють кущову, напіввитку та витку форми квасолі звичайної. У виробництві переважають кущові форми, а виткі вирощують як овочеві культури.

Квасоля – цінна високобілкова культура, яку широко використовують у народному господарстві, зокрема для продовольчого використання. Залежно від умов вирощування вміст білка змінюється від 20,8 до 33,6 % [1].

Квасоля є однією із зернобобових культур світового землеробства. Найбільші посівні площі квасолі розміщені в Африці – 7694,5 тис. га, Бразилії – 2831,0, у Мексиці – 1754,8 тис. га. У Європі – 260,1 тис. га. [2, 3]. Площі посіву цієї культури в Україні незначні (близько 20 тис. га), що складає в середньому близько 5,4 % у структурі зернобобових культур, при цьому, середня врожайність її становить 1,6 т/га. Основною причиною незначних площ посіву цієї культури в Україні є досить низька врожайність зерна у виробничих умовах, через відсутність високопродуктивних технологічних сортів [4].

На світовому ринку ціни на насіння квасолі стабільно високі і користується попитом. Проте потреби навіть на внутрішньому ринку України залишаються не вирішеними [5].

В останні роки існує нагальна потреба у розробці хімічних заходів технології вирощування квасолі, які спрямовані на підвищення урожайності культури з високими якісними показниками, що дасть змогу збільшити посівні площі під нею.

Аналіз результатів досліджень показав, що чисельність бур'янів на контролі на період збирання квасолі становила у середньому 101 шт/м². На ділянках з гербіцидами цей показник був у межах 7-21 шт/м².

Застосування гербіциду Стомп, 33 % к.е. в нормі витрати 4,0 л/га показало, що він ефективно знищував, як однорічні злакові так і дводольні бур'яни. Гербіцид вибіркової дії, який поглинає паростки і коріння пророслого насіння бур'янів. Поглинання гербіциду відбувається у фазу проростання бур'янів, що викликає їх загибель ще до появи сходів. Тривалість захисної дії 35-45 днів залежно від погодних умов. Даний препарат забезпечував зниження забур'яненості в порівнянні з контрольним варіантом на період збирання квасолі до 79 %.

Ефективний контроль бур'янів забезпечувало досходове внесення бакової суміші гербіцидів Стомп, 33 % к.е., 2 л/га + Комманд, 48 % к.е., 0,1 л/га, яке забезпечувало загибель 90% бур'янів. Найефективніший контроль бур'янів був відмічений на ділянках де крім бакової суміші гербіцидів Стомп, 33 % к.е., 2 л/га + Комманд, 48 % к.е., 0,1л/га, перед посівом квасолі її насіння оброблялось стимулятором росту Емістим в нормі витрати 0,25 мл/га. На даних ділянках кількість бур'янів була в кількості 7 шт/м², з них 4 бур'яни злакові а 3 дводольні. Загалом, рівень забур'яненості в порівнянні з контрольними ділянками зменшився на 93 %.

В 2018 році врожайність квасолі була меншою, ніж в 2017 році, це залежало від погодних умов. Так, на контрольних ділянках в середньому за два роки досліджень врожайність насіння квасолі була на рівні 0,60 т/га, відповідно в 2017 році урожайність насіння квасолі була вищою на 0,07 т/га вищою ніж в 2018 році. Найвища урожайність насіння квасолі 2,03 т/га в середньому за два роки відмічена на ділянках де вносились до сходів квасолі композиція ґрунтових гербіцидів Стомп, 33 % к.е., 2 л/га + Комманд, 48 % к.е., 0,1л/га, а насіння квасолі перед посівом оброблялось стимулятором росту Емістим С в нормі витрати 0,25 мл/т.

Отже, сумісне внесення ґрунтових гербіцидів Стомп, 33 % к.е., 2 л/га + Комманд, 48 % к.е., 0,1л/га, та обробка насіння квасолі стимулятором росту Емістим в нормі витрати 0,25 мл/т впливає позитивно на рослини квасолі та суттєво зменшує забур'яненість посівів в результаті чого збільшується урожайність та якість зерна квасолі.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

1. Голодна А. В., Камінський В. Ф., Шляхтуров Д. С. Система удобрення квасолі в умовах Північного Лісостепу. Зб. наук. пр. Ін-ту землеробства Україн. акад. аграр. наук. К.: ЕКМО. 2003. Вип. 3. С. 54–58.
2. Голодна А. В., Дупляк О. Т., Черниш О. О. Сортова реакція квасолі на строки сівби та інокуляцію насіння. Землеробство України в ХХІ столітті: матеріали Всеукраїн. наук.-практ. конф. К. Чабани. 2000. С. 13–14.
3. Голодна А. В., Дупляк А. В., Шляхтуров Д. С. Способи та норми висіву квасолі в Північному Лісостепу. Зб. наук. пр. Ін-ту землеробства Україн. акад. аграр. наук. К.: ЕКМО. 2004. Вип. 2–3. С. 61–67.
4. Глявин А. В. Характеристика гібридів квасолі F1. Корми і кормовиробництво. Вип. 68. 2011. С. 12–17.
5. Полянська Л., Чалий О., Гуторова О. Квасоля в сучасних умовах господарювання. Пропозиція. 2001. №10. С. 44–45.
6. Січкар В. І. Сучасний стан і перспективи вирощування зернобобових культур на нашій планеті. «2016: Зернобобові культури та соя для сталого розвитку аграрного виробництва України». Матеріали міжнародної наукової конференції. 11-12 серпня 2016 р. Вінниця: Діло. 2016. С. 14–15.

УДК: 633.491.003.13:631.81(477.4+292.485)

ПОЛЩУК І.С., канд. с.-г. наук

Вінницький національний аграрний університет

ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ КАРТОПЛІ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЧНИХ ПРИЙОМІВ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ ПРАВОБЕРЕЖНОГО

Продуктивність та якість вирощеної продукції сортів картоплі формується під впливом ряду факторів, а саме: під впливом обробки садивного матеріалу та вегетуючих рослин препаратами захисно-стимулюючої дії, мікродобрив та стимуляторів росту.

Ключові слова: сорт, тривалість вегетації, елементи структури врожаю, урожай та якість продукції.

Формування врожаю картоплі залежить від комплексу факторів: ґрунтово-кліматичних умов конкретного регіону, біологічної особливості сорту, якості насінневого матеріалу, застосування мінеральних і органічних добрив, правильної агротехніки і доброго фітосанітарного стану посіву [1,2]. Застосування високих норм добрив при зростанні їх вартості, а також проблема радіоактивного забруднення значних площ в основних зонах вирощування картоплі, вимагають пошуку шляхів, які сприяють підвищенню ефективності їх використання [3,4] Одними із факторів, які впливають на ефективність добрив, є застосування регуляторів росту.

Мета роботи полягає у встановленні особливостей формування продуктивності сортів картоплі, а також розробка методів підвищення урожайності та якості вирощеної продукції сортів картоплі шляхом обробки насінневих бульб препаратами захисно-стимулюючої дії (протруйники – Полікарбацин, 80 % з.п. та Престиж, 29 % т.к.с., мікродобриво – Міком та стимулятори росту – Імуноцитифіт).

Дослідження проводилися на протязі 2016 – 2018 років. Ґрунтовий покрив дослідних полів ВНАУ в с. Агрономічне Вінницького району представлений сірими опідзоленими ґрунтами. Погодні умови Лісостепу Правобережного відрізнялися на протязі років досліджень від середньобогаторічних даних, але були цілком придатними для вирощування сортів картоплі. Технологія вирощування сортів картоплі була загальноприйнятою для зони вирощування.

Відмічено синергічний вплив на підвищення схожості рослин сортів Водограй та Обрій протруйника Престиж, 29 % т.к.с. (1 л/т) та мікродобрива Міком (3л/т), а на сорті Водограй ще й протруйника Полікарбацин, 80 % з.п. (2,6 кг/т) і мікродобрива Міком (3л/т) в суміші.

Встановлено, що період садіння – сходи у сортів Водограй та Обрій протягом років досліджень, незалежно від застосування обробок бульб препаратами захисно-стимулюючої дії на всіх варіантах був однаковий і склав 24 дні. Різниці тривалості міжфазних періодів не було відмічено і протягом наступних періодів: сходи – бутонізація та бутонізація – цвітіння, які тривали

ЗМІСТ

Правдива Л.А., Ганженко О.М. Ефективність вирощування сорго цукрового як сировини для використання в харчовій та енергетичній промисловості.....	3
Горновська С.В. Необхідність застосування трихограми для захисту сільськогосподарських культур в Україні.....	5
Грабовський М.Б., Городецький О.С., Козак Л.А. Формування продуктивності кукурудзи на силос залежно від фону мінерального живлення.....	7
Грабовський М.Б., Німенко С.С. Перспективи вирощування сої за органічного виробництва.....	8
Остренко М.В., Панченко Т.В., Федорук Ю.В. Урожайність та її структура базової категорії насіння картоплі.....	10
Панченко Т.В., Панченко М.Т. Вміст легкогідролізованого азоту в ґрунті після збирання попередників пшениці озимої в Центральному Лісостепу України.....	12
Карпук Л.М., Козак Л.А., Єзерковська Л.В., Караульна В.М., Павліченко А.А. Вплив рідких органічних добрив на врожайність гречки за органічного землеробства.....	14
Сабадін В.Я. Вихідний матеріал для селекції ячменю ярого.....	15
Лозінський М.В., Устинова Г.Л. Особливості формування довжини колоса головного стебла сортами різних груп стиглості пшениці (<i>T. aestivum</i>) озимої.....	16
Сінельник О.О. Довжина колеоптилю у сортів пшениці м'якої озимої різних за висотою рослин.....	18
Сич З.Д., Кубрак С.М. Вирощування часнику озимого на сітках.....	19
Глеваський В.І., Куянов В.В. Умови реалізації потенціалу продуктивності гібридів цукрових буряків.....	21
Комарова Н.В., Зінченко Д.І. Екологічні та економічні проблеми від нелегального видобутку бурштину «Золота лихоманка північних регіонів України».....	23
Камінецька О.В., Курдибан А.Л. Проблематика вирішення питань у проектах землеустрою, що забезпечують еколого-економічне обґрунтування сівозмін.....	25
Прядка Т.М., Чаленко О.Р. Земельний менеджмент як основа управління територіями.....	27
Лозінська Т.П., Федорук Ю.В. Моніторинг хвороб листя пшениці ярої в умовах біостанціону Білоцерківського НАУ.....	29
Примак І.Д., Панченко О.Б., Панченко І.А. Вплив систем удобрення сівозміни на продуктивність гірчиці білої на зелене добриво.....	31
Пикало С.В., Юрченко Т.В., Харченко М.В. Оцінка посухостійкості сортів пшениці м'якої озимої на осмотичних розчинах з манітом.....	32
Макуха О.В. Вплив ширини міжряддя на біометричні показники сортів фенхеля звичайного при вирощуванні в умовах Півдня України.....	34
Трояновська О.М., Кожевнікова В.Л., Свірчевська О.О. Еколого-агрохімічна оцінка ґрунтів Ярмолинецького району.....	37
Безвіконний П.В., М'ялковський Р.О., Тарасюк В.А. Вплив строків сівби буряка столового на формування листкового апарату в умовах Правобережного Лісостепу України.....	38
Ясінецька І.А., Кушнірук Т.М., Додуріч В.В. Система використання та організації охорони земель історико-культурного призначення.....	40
Любич В.В. Формування врожаю різних сортів тритикале ярого за різних доз і строків внесення азотних добрив.....	42
Бахмат М.І., Сендецький І.В. Формування врожайності ріпаку озимого залежно від застосування регуляторів росту і норм висіву.....	44
Панчук В.І. Інновації обробітку ґрунту.....	45
Забарна Т.А. Формування ботанічного складу агрофітоценозу багаторічних бобових трав першого року життя.....	48
Шкатула Ю.М. Вплив гербіцидів та стимуляторів росту в технології вирощування квасолі.....	49
Поліщук І.С. Продуктивність сортів картоплі залежно від технологічних прийомів вирощування в умовах Лісостепу Правобережного.....	51
Поліщук М.І. Продуктивність сортів сої залежно від впливу сорту, способів сівби та десикації в умовах Лісостепу Правобережного.....	53

Гриник С.І. Продуктивність агроценозу пшениці ярої залежно від способу основного обробітку і системи удобрення в умовах Передкарпаття.....	55
Барський Д.О. Особливості формування врожайності ячменю ярого залежно від норм живлення.....	57
Броннікова Л.Ф. Вплив системи удобрення на зміну кислотності темно-сірих лісових ґрунтів.....	59
Вотик В.О. Зернобобові рослини в системі сталого розвитку сільськогосподарських земель.....	60
Пелех Л.В. Вплив системи основного обробітку ґрунту на забур'яненість агрофітоценозу ячменю ярого.....	62
Гамалій І.П., Онучин Ф.В. Кадастрове агроландшафтне районування України: вимоги та зміст.....	64
Недашківська Т.М., Желізний С.В. Формування ринку земель в Україні.....	65
Недашківська Т.М., Маркович К.С. Експертна грошова оцінка земельної ділянки.....	66
Недашківська Т.М., Пустільник О.О. Оцінка функціонування режимоутворювальних об'єктів у сільськогосподарському землекористуванні.....	68